

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie**

Rzeszów, dnia lipca 2010 r.

Pan

Leszek Pabian

**Prezes Zarządu Dyrektor Generalny
Zakładów Metalowych**

„DEZAMET” S.A.

w Nowej Dębie

LRZ-4101-06-01/2010
P/10/044

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. *o Najwyższej Izbie Kontroli* (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.), zwanej dalej ustawą o NIK, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie skontrolowała wspieranie środkami publicznymi restrukturyzacji Zakładów Metalowych „DEZAMET” S.A. w Nowej Dębie w latach 2002 – 2010 (I kwartał), zwanych dalej: ZM „DEZAMET” SA lub Spółką.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 9 lipca 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie, na podstawie art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuje Panu Prezesowi niniejsze

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wykorzystanie przez ZM „DEZAMET” SA środków publicznych uzyskanych na wspieranie procesu restrukturyzacji Spółki w trybie:

- ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. *o restrukturyzacji finansowej niektórych należności publicznoprawnych od przedsiębiorców* (Dz. U. Nr 155, poz. 1287 ze zm.), zwanej dalej ustawą *o restrukturyzacji należności*;
- ustawy z dnia 7 października 1999 r. *o wspieraniu restrukturyzacji przemysłowego potencjału obronnego i modernizacji technicznej Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej*

(Dz. U. Nr 83, poz. 932 ze zm.), zwanej dalej ustawą *o wspieraniu restrukturyzacji ppo* oraz wydanego na jej podstawie rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 kwietnia 2003 r. *w sprawie przyznawania środków na wspieranie procesu restrukturyzacji przemysłowego potencjału obronnego* (Dz. U. Nr 89, poz. 830).

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, zadania zrealizowane przez Spółkę w badanym okresie, przy wykorzystaniu obydwu ww. instrumentów, zostały w pełni wykonane, a wyznaczone cele – w tym uzyskanie trwałej poprawy wyniku finansowego – osiągnięte. Niepowodzeniem, z przyczyn nie leżących po stronie Spółki, zakończyła się natomiast próba uzyskania przez ZM „DEZAMET” SA wsparcia przy wykorzystaniu przepisów rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 marca 2001 r. *w sprawie dopłat do oprocentowania kredytów inwestycyjnych udzielonych spółkom przemysłowego potencjału obronnego* (Dz. U. Nr 43, poz. 480). Prowadzona w okresie pomiędzy majem i grudniem 2003 r. korespondencja z Bankiem Gospodarstwa Krajowego, po wcześniejszym uzyskaniu pozytywnej opinii ministra właściwego do spraw gospodarki o zgodności kredytowanej inwestycji z założeniami restrukturyzacji przemysłowego potencjału obronnego, pozostawała bez odpowiedzi i w związku z tym, w styczniu 2004 r., Spółka wycofała się z procedury ubiegania się o dopłatę do kredytu inwestycyjnego.

1. W ocenie Najwyższej Izby Kontroli ZM „DEZAMET” SA. spełniły wymogi ustawowe warunkujące uzyskanie wsparcia wymagane na podstawie przepisów ustawy *o restrukturyzacji należności*.

W związku z utratą zdolność do konkurowania na rynku, co przejawiało się ograniczoną płynnością finansową, brakiem możliwości pozyskania kredytów, poręczeń i gwarancji oraz koniecznością utrzymywania nadmiernych zdolności produkcyjnych wynikającą ze specyfiki działalności, Spółka – w obowiązującym terminie – wystąpiła do Ministra Gospodarki z wnioskiem o umorzenie prowadzonych, na podstawie ustawy *o wspieraniu restrukturyzacji ppo*, postępowań oddłużeniowych, uzyskując stosowną zgodę.

W trybie ustawy *o restrukturyzacji należności* - postępowaniem objęto zaległe należności wobec: Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Urzędu Skarbowego w Tarnobrzegu oraz Gminy Nowa Dęba, o łącznej wartości 2,4 mln zł, w tym odsetki w kwocie 1,18 mln zł.

Spółka opracowała i skierowała do ww. wierzycieli wnioski o wszczęcie postępowania restrukturyzacyjnego wraz z wymaganymi załącznikami, obejmującymi m. in. program restrukturyzacyjny, pn. *Program Naprawczy Zakładów Metalowych „DEZAMET” S.A. w Nowej Dębie na lata 2000 – 2003*, rozszerzony na lata następne, tj. do 2005 r.

Z ustaleń kontroli wynika, że wnioski o wszczęcie postępowań restrukturyzacyjnych zostały pozytywnie rozpatrzone przez wszystkich wierzycieli. Wydane przez nich decyzje o warunkach restrukturyzacji nakładały na Spółkę obowiązek: złożenia informacji o bieżącej sytuacji finansowej, dotrzymania terminu wpłaty opłaty restrukturyzacyjnej oraz braku zaległości z tytułu należności nieobjętych restrukturyzacją i składek na ubezpieczenie emerytalne, zdrowotne i społeczne – na dzień wydawania decyzji o zakończeniu restrukturyzacji.

Najwyższa Izba Kontroli stwierdza, że ZM „DEZAMET” SA spełniły te warunki. W związku z tym, na podstawie decyzji wydanych w okresie od dnia 19 stycznia do dnia 11 lutego 2004 r. o zakończeniu restrukturyzacji, ww. wierzyciele stwierdzili umorzenie należności podlegających restrukturyzacji.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia uzyskane w wyniku realizacji programu naprawczego efekty ekonomiczno – finansowe, które były lepsze od zakładanych w tym programie. Dotyczyło to m. in.: przychodów ze sprzedaży, zysków (ze sprzedaży, brutto i netto), aktywów (ogółem, trwałych i obrotowych), pasywów (ogółem, kapitału własnego oraz zobowiązań). Dzięki wypracowanym zyskom osiągnięto dodatnie wskaźniki rentowności – od 4,2% w 2002 r. do 8,3% w 2004 r., przy czym wielkości te także były wyższe od prognozowanych.

2. W ocenie Najwyższej Izby Kontroli opracowane przez ZM „DEZAMET” SA w latach 2003-2005 wnioski do Ministra Gospodarki o przyznanie dotacji na podstawie ustawy *o wspieraniu restrukturyzacji ppo* oraz wydanego na jej podstawie w/w rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej *w sprawie przyznawania środków na wspieranie procesu restrukturyzacji przemysłowego potencjału obronnego* – wraz z dołączonym do nich *Programem Restrukturyzacyjnym Zakładów Metalowych „DEZAMET” Spółka Akcyjna w Nowej Dębie na lata 2003 – 2005*”, opracowanym w 2003 r. i uzupełnionym w 2004 r., dawały rękojmię osiągnięcia trwałej poprawy wyniku finansowego, co było najważniejszym warunkiem przyznania tych środków.

Najwyższa Izba Kontroli stwierdza, że dotacje te planowano wykorzystać zgodnie z celem określonym w art. 5 pkt 1f ustawy *o wspieraniu restrukturyzacji ppo*, tj. na pokrycie części kosztów wdrożenia do produkcji nowoczesnego uzbrojenia. Obejmowały one prace związane z uruchomieniem produkcji nowych wyrobów i zastosowaniem nowych metod wytwarzania, w tym: sporządzanie dokumentacji technicznej, wykonanie oprzyrządowania i instalacji produkcyjnej, wykonanie niezbędnych robót budowlano – montażowych,

wykonanie serii informacyjnej nowych wyrobów oraz zakup i montaż maszyn lub urządzeń związanych z wdrożeniem.

W uzasadnieniu tych wniosków, w ocenie Najwyższej Izby Kontroli słusznie podano m.in., że jedynym sposobem osiągnięcia dobrych wyników finansowych było kontynuowanie programu inwestycyjnego rozwoju produkcji oraz przeprowadzenie prac badawczo – rozwojowych i wdrożeniowych w zakresie nowych typów amunicji. Zdekapitalizowany park maszynowy powodował, że wykonywanie precyzyjnych elementów, zwłaszcza wyrobów specjalnych, było kosztowne i pracochłonne, a często wręcz niemożliwe. Po wyjściu z kryzysu i zapaści finansowej ZM „DEZAMET” SA nie dysponowały wystarczającymi środkami do sfinansowania planowanych zakupów, mimo odzyskania płynności finansowej umożliwiającej regulowanie bieżących zobowiązań.

W latach 2003–2005 Spółka występowała kolejno o środki w wysokości: 3,2 mln zł; 5,4 mln zł oraz 3,5 mln zł (łącznie 12,1 mln zł, uzyskując ostatecznie wsparcie w kwotach wynoszących odpowiednio: 2,0 mln zł; 2,9 mln zł oraz 1,1 mln zł (łącznie 6,0 mln zł).

Wnioski złożone przez ZM „DEZAMET” SA zostały pozytywnie rozpatrzone przez ministra właściwego do spraw gospodarki Ministra Gospodarki, który na podstawie decyzji: Nr 14/Rs z dnia 14 listopada 2003 r., Nr 8/Rs z dnia 13 sierpnia 2004 r., Nr 2/R z dnia 30 września 2005 r., przyznał środki ww. wysokości odpowiednio na zakupy:

- 2003 r. – automatu rewolwerowego sterowanego numerycznie (660 tys. zł), tokarki sterowanej numerycznie (540 tys. zł), maszyny do zwijania obrzeży (200 tys. zł), prasy hydraulicznej (150 tys. zł), maszyny współrzędnościowej (150 tys. zł), szlifierki uniwersalnej (140 tys. zł), automatu do zwijania sprężyn (125 tys. zł), pras mimośrodowych (15 i 20 tys. zł);
- 2004 r. – wysokociśnieniowego pieca próżniowego (1,1 mln zł), stanowiska pomiarowego do badania mikrostruktury i mikrotwardości (100 tys. zł), pionowego centrum Bridgeport (350 tys. zł), wycinarki drutowej (500 tys. zł), centrum tokarskiego (850 tys. zł);
- 2005 r. – automatu do wykonywania elementów pirotechnicznych ładunków miotających i wybuchowych (1,1 mln zł).

Szczegółowe zasady wykorzystania i rozliczania powyższych środków określone zostały w umowach zawartych przez Spółkę z ministrem właściwym do spraw gospodarki oraz w aneksach do tych umów, które w ocenie NIK zostały dochowane przez ZM „DEZAMET” SA. Zgodnie z postanowieniami tych umów Spółka dokonała rozliczenia prawidłowości wykorzystania uzyskanych dotacji, składając wymagane sprawozdania kwartalne, roczne i końcowe.

Najwyższa Izba Kontroli stwierdza, że przesunięcie terminu złożenia sprawozdania końcowego z wykorzystania dotacji z 2005 r. spowodowane było koniecznością ostatecznego odbioru działania automatu do wykonywania elementów pirotechnicznych ładunków miotających i wybuchowych. Odbiór ten stanowił część składową równolegle realizowanego zadania, nie dofinansowanego dotacją z budżetu państwa, jednakże brak odbioru nie pozwalał formalnie zakończyć działań związanych z uruchomieniem ww. automatu wchodzącego w skład linii produkcyjnej. Właściwe ustawienie linii produkcyjnej oraz sprawdzenie funkcjonowania komputerowego programu nią sterującego, mimo znacznego wydłużenia terminu oddania jej do eksploatacji, było niezbędne dla uzyskania pewności, co do rygorystycznych wymagań jakościowych i bezpieczeństwa.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli takie działanie ZM „DEZAMET” SA świadczy o dbałości o gospodarne wykorzystanie środków z budżetu państwa.

3. Najwyższa Izba Kontroli stwierdza, że poczynione zakupy inwestycyjne umożliwiły uruchomienie produkcji nowych wyrobów i przełożyły się na uzyskiwane w latach następnym wyniki ekonomiczno – finansowe.

Z ustaleń kontroli wynika, że także w latach 2006 – 2010, ZM „DEZAMET” S.A. uzyskiwały dodatnie wyniki finansowe od 2 mln zł w 2007 r. do 5,2 mln zł w 2009 r. oraz rentowność obrotu netto od 2,8% w 2007 r. do 8% w 2009 r. Poprawie ulegały wskaźniki płynności finansowej, zaś w 2009 r. po raz pierwszy udało się uruchomić eksport wyrobów specjalnych.

Niezależnie od powyższego na stosunkowo niskim poziomie pozostawał stopień wykorzystania zdolności produkcyjnych wynoszący 36,5% w 2009 r. i w I kwartale 2010 r., w tym szczególnie w produkcji cywilnej, w której wynosił 22,3% w 2009 r. i 27,2% w I kwartale 2010 r. Takie wskaźniki były wynikiem znacznego spadku wartości sprzedaży produkcji cywilnej w ostatnich latach – z poziomu ok. 22 mln zł w 2007 r. do 7,9 mln zł w 2009 r., spowodowanego kryzysem gospodarczym. Głównym asortymentem produkcji cywilnej były elementy maszyn budowlanych oraz konstrukcje spawane wykorzystywane w budownictwie. W wyniku podejmowanych przez ZM „DEZAMET” S.A. działań w zakresie zwiększenia produkcji i sprzedaży wyrobów cywilnych i wojskowych poszerzono ofertę i stworzono warunki do wejścia na nowe rynki zbytu. Przyniosło to przejściowe zwiększenie wartości sprzedaży lecz nie zapewniło trwałej tendencji poprawy wykorzystania posiadanego potencjału produkcyjnego.

Stosownie do art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu Prezesowi prawo zgłoszenia do Dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen zawartych w tym wystąpieniu.